

Uitvoeren ‘wat er in het land leeft’? Kom op zeg!

Beleid verantwoorden door te verwijzen naar wat ‘Nederland’ vindt is gevaarlijk, vindt Bas van Stokkom.

Trouw Opinie, 23 september 2024

Er tekent zich in de politiek een nieuw type rechtvaardiging af om schadelijk beleid goed te praten. Ex-minister Henk Kamp moest zich vorig jaar verantwoorden voor de parlementaire enquêtecommissie fraudebeleid. Tijdens het verhoor verdedigde hij zich door aansluiting te zoeken bij de sentimenten van de bevolking: hij had uitgevoerd ‘wat er in het land leefde’.

Merkwaardig, want ‘de mensen in het land’ houden er immers uiteenlopende meningen op na. Kwalijk is ook dat Kamp een berg onderzoeksrapporten terzijde heeft gelegd waaruit keer op keer bleek dat hard straffen lang niet altijd werkt en vele negatieve gevolgen met zich meebrengt, vooral voor kansarme groepen. De Toeslagenaffaire heeft dat opnieuw bevestigd.

Vorige week verdedigde premier Dick Schoof de komst van een noodwet om de ‘asielcrisis’ te bezweren. Hij zei: “Mensen ervaren een asielcrisis”. Er zou dus sprake zijn van een acuut onveilige situatie die de samenleving bedreigt.

Zoals bekend, als we kijken naar het aantal jaarlijkse asielverzoeken is er geen enkele reden om een asielcrisiswet in te voeren. Nederland zit al jaren in de Europese middenmoot (zie Leo Lucassen, *Trouw* 19 september).

Schoofs appel op de sentimenten van ‘de’ Nederlanders moet het beeld versterken dat het land overspoeld wordt met vreemdelingen die hier niets te zoeken hebben.

Dat heeft veel weg van sabotage

De werkelijkheid is dat er vooral door PVV en VVD politici een asiel-opvangcrisis is ontstaan. Daarbij is veelvuldig ingespeeld op het gevoel dat huisvesting van asielzoekers de lokale onveiligheid zou vergroten. Dat heeft veel weg van sabotage: het moedwillig doen laten mislukken van de gemeentelijke taak om te voorzien in opvang.

Zich verantwoorden door te verwijzen naar wat in het volk leeft, druist in tegen de beginselen van goed bestuur en de geest van de democratische rechtsstaat. Bestuurders lappen vooral het motiveringsbeginsel aan hun laars. Daartoe behoort de plicht om zorgvuldig belangen af te wegen en feiten op juiste wijze vast te stellen.

Verlicht-liberaal denken en doen zitten flink in de verdrukking. Door aan te knopen bij volkse sentimenten kan het zomaar gebeuren dat de roep om inhumane praktijken als heksenjachten en doodstraf grotere steun verkrijgt.

[Bas van Stokkom, socioloog werkzaam aan de Radboud Universiteit Nijmegen](#)